

Buda se je zrušil od sramu 8+ (primerno tudi za SŠ)
pedagoško gradivo

avtorici dr. Mirjam Milharčič Hladnik, Urša Horjak

Film **Buda se je zrušil od sramu** predstavljamo v okviru **16. Mednarodnega festivala sodobnih umetnosti – Mesto žensk**, ki je letos naslovljen Med preteklostjo in prihodnostjo. Program filmske vzgoje za otroke in mlade Kinobalon je v sodelovanju s festivalom izbral poetičen film o preprekah, s katerimi se na poti do izobrazbe srečujejo deklice v Afganistanu. Film je v mesecu oktobru na voljo tudi za šolske ogledе v Kinodvoru in drugih kinematografih Art kino mreže.

kazalo

o filmu	2
vsebina	2
beseda avtorice	4
o avtorici	6
kritike	6
izhodišča za pogovor o temah filma	7
Afganistan	7
deklica in šola	8
nasilje	9

o filmu

Buda se je zrušil od sramu, Buda az sharm foru rikht, Iran/Francija, 2007, 84 min, perzijski, 35 mm, 1:1.85

režija Hana Makhmalbaf

scenarij Marziyeh Meshkini

igrajo Nikbakht Noruz, Abbas Alijome, Abdolali Hoseinali

fotografija Ostad Ali

zvok Farid Pirayesh

scenografija Akbar Meshkini

montaža Mastaneh Mohajer

glasba Tolib Shakhidi

produkcija Makhmalbaf Film House, Wild Bunch

vsebina (sinopsis)

Baktay je šestletna deklica, ki živi v Afganistanu, natančneje v dolini Bamijan. V tej dolini sta do leta 2001 stala ogromna kipa dveh Bud, stara več kot 1500 let, ki so ju nato zrušili Talibani med njihovo izredno nasilno vladavino. S posnetki rušenja teh dveh Bud se film tudi začne. Baktay bi se rada naučila brati, da bi lahko tako kot njen prijatelj, deček Abbas, sama prebirala zabavne pripovedi iz šolskega berila. Toda v Afganistanu šolanje za dekleta ni samoumevno. Baktay si mora najprej kupiti zvezek in svinčnik. Zjutraj, ko mame ni doma, pobere štiri dragocena jajca in jih odnese v mesto, da bi jih prodala. Toda od male deklice nihče noče kupiti jajc ali pa jo skušajo pretentati za ceno. Baktay je po otroško vztrajna in na koncu uspe kupiti zelene zvezke. Drugo jutro namesto pisala vzame mamino šminko in se prvič v življenju odpravi v šolo. Nato jo čaka dolga pot, polna ovir: zadržijo jo dečki, katerih edina igra, ki jo poznajo, je vojna; zavrnejo jo v dveh šolah na prostem, ki ne sprejemata deklet. Toda deklica je trdno odločena, da bo dosegla svoj cilj ...

vsebina (interpretacija zgodbe)

Film je po eni strani lahkotna zgodba o deklici, ki si močno želi v šolo, da bi se naučila nekaj osnovnih besed in zabavnih stavkov, po drugi strani pa večplastna simbolična zgodba, ki jo lahko gledamo iz različnih vidikov. Film se začne s pristnim, dokumentarnim posnetkom uničenja in rušenja dveh ogromnih kipov Bud, ki sta več kot 1500 let stala v dolini Bamijan, v istoimenskem mestu. Leta 2001 so ju uničili Talibani (pripadniki muslimanske verske politične organizacije), ki so takrat vladali Afganistanu. Nato nam film predstavi Baktay in njenega prijatelja Abbasa. Abbas je deček, ki hodi v šolo (za dečke), in ko se uči brati, bere naglas. To pa sliši mala Baktay in se takoj odloči za podvig – kupiti mora zvezek in svinčnik, da bo lahko odšla v šolo. Dekličino pot v »trgovino« film izkoristi, da nam vzporedno z osrednjo zgodbo pokaže tudi drobce pokrajine in mesta Bamijan ter življenje tamkajšnjih ljudi. Prek deklininega iskanja denarja za zvezek in svinčnik vidimo tudi, da je hoditi v šolo privilegij, ki si ga ne more privoščiti vsaka družina. Ko Baktay vendarle uspe kupiti zvezek, se pojavi cel kup drugih težav, s katerimi se mora spopasti. Zaradi zvezka (in zato, ker je deklica z zvezkom) jo napadejo otroci, ki se igrajo Talibane (to je očitno edina igra, ki jo poznajo). Končno Baktay uspe dečkom uiti in prispe v šolo na prostem. Toda tu ugotovi, da je to šola za dečke in da je nočejo sprejeti, zato se mora podati na pot v šolo za deklice. Prek tega zapleta in še nekaterih sugestivnih prizorov spoznavamo, da je življenje žensk in moških v Afganistanu bolj ali manj ločeno – šolajo se v različnih šolah, opravila so drugačna in določena za ženske, nobena ženska ne poseda na ulici itd. Vidimo, da je patriarhat v tej družbi še vedno zelo močan in da ženske živijo v resnično restriktivnih pogojih. Če gledamo na samo Baktay malo širše, se zdi, da ponazarja vse ljudstvo, ki je živelo pod tiranijo Talibanov, saj je to obdobje resnično eno izmed najnasilnejših. Tudi otroci sami vmes ne pozabijo omeniti Amerike in Vietnama, saj sta položaj in tudi vojna sama v Afganistanu zelo podobna tisti v Indokini pred pol stoletja. Vendar ne gre le za zatiranje s strani Talibanov, ampak tudi za zatiranje žensk in njihovo nemoč pri doseganju neodvisnosti, suverenosti. Na zadnji zasedi, kjer ulovijo Abbasa in Baktay, Abbas ugotovi, da mora v tej igri umreti, da lahko preživi, mala Baktay pa zbeži in vsi se podajo za njo. Kot ponavlja že ves film, si ne želi te igre vojne in tudi noče umreti zato, da bi lahko živela. Vendar – bo prisiljena v to, da mora umreti, ali bo vztrajala v tem, da te igre ne sprejme?

festivali, nagrade

San Sebastian International Film Festival 2007 (posebna nagrada žirije in nagrada TVE La Otra Mirada), Rome International Film Festival 2007 (nagrada Unicef "Paolo Ungari"), Festival du nouveau cinéma Montreal 2007 (nagrada za inventivnost Daniel Langlois), Thessaloniki Film Festival 2007 (Woman & Equality Award), Sarlat Film Festival 2007 (Discovery Prize), Berlin Film Festival 2008 (srebrni medved in posebna nagrada za mir), Association Club de las 25, Španija 2008 (posebna nagrada), Festival afriškega, azijskega in latinskoameriškega filma, Milano 2008 (najboljši film), Flying Broom International Women's Film Festival Ankara 2008 (nagrada FIPRESCI za najboljši film), International Film Festival of Cinema Author, Moroko 2008 (posebna nagrada žirije), Traverse City Film Festival, ZDA 2008 (Founders Prize), The South Film Festival, Norveška 2008 (Silver Mirror), Molodist Film Festival, Ukrajina 2008 (Golden Deer, posebna nagrada žirije FICC in nagrada ekumenske žirije).

beseda avtorice

»Skoraj ves film je bil posnet v mestu Bamijan v Afganistanu pod ostanki Bud, ki so ju uničili Talibani leta 2001. Obiskala sem mnogo šol v Bamijanu in okolici, da bi izbrala igralce. Videla sem na tisoče mladih in pripravila avdicijo za več sto otrok, nato pa izbrala tiste, za katere sem čutila, da najbolj ustrezajo moji zgodbi. Te otroke je bilo težko snemati, ampak hkrati vredno vsega truda. Težko je bilo, ker niso navajeni kina, tuje jim je vse, kar je povezano s filmom. V njihovem mestu še nikoli niso snemali filma, tudi nikoli niso imeli lokalne TV postaje, da bi prišli v stik z gledanjem lastne podobe v škatli. Bilo je vredno, ker sem videla toliko različnih otrok, z veliko energije in prelepimi, nedolžnimi obrazi. Ko sem jih snemala, sem poskušala uporabiti drugačen pristop kot običajno, saj sem jim proces igranja predstavila tako, da bi se jim zdel kot otroško igranje in v nekaterih prizorih v filmu se to tudi bolj izrazito kaže. Poleg vseh pomenov je v filmu tudi ta, ki ga lahko najdemo v teh otroških igrah.

S prikazom slike današnjega Afganistana sem skušala prikazati posledice nasilja zadnjih let v državi tako, da bi odrasli videli, kako njihovo vedenje vpliva na mlajše generacije. Otroci so naša prihodnost. Če se bodo navadili na nasilje, je prihodnost sveta v veliki nevarnosti. Najstnik v filmu pravi: "Ko odrastem, te bom ubil!" Ker je bil kot otrok v stiku z ogromno nasilja, je to postalo del njegovega življenja. Nasilje je zanj postalo normalno. Mislim, da je otrokova prava šola opazovanje in posnemanje vedenja staršev in starejših ljudi okoli sebe. Pred nekaj leti se je na primer v njihovem mestu zgodil eden največjih pokolov vseh časov, v katerem je bilo veliko moških in fantov obglavljenih pred očmi mater in žena. Ironično je, da so celo tisti, ki so prišli rešit Afganistan, najprej uničili državo, kasneje pa niso našli časa za obnovo, dokler ni prišla naslednja t. i. reševalna skupina in, enako kot predhodniki, uničevala ter povzročala nasilje znova in znova in znova. Najprej so bili ruski komunisti, potem so se pojavili Talibani in zdaj Američani. Eni so bili komunisti, drugi muslimani ter zadnji bodisi ateisti bodisi kristjani. Vsi pa so imeli eno skupno točko, in to je nasilje. To nasilje je bilo vsiljeno v afganistansko kulturo ter ljudem v Afganistanu znova in znova od vseh različnih skupin, tako močno, da ga lahko vidite v otroški igri. Otroci v tej državi so bili priče najhujšim oblikam nasilja, ki so se pred njihovimi očmi dogajale sorodnikom (za razliko od ameriških sovrstnikov, ki so se učili nasilja prek akcijskih filmov iz Hollywooda). Oni so videli, kako so bili njihovi očetje obglavljeni na njihovih vrtovih pred njihovimi očmi.

Naslov filma je **Buda se je zrušil od sramu**, vendar so v resnici kipa Bude porušili Talibani, kar lahko vidite na začetku ter na koncu filma. Idejo za ta naslov sem dobila od očeta Mohsena Makhmalbafa, ki je to mislil metaforično, in sicer v smislu, da se celo kip lahko sramuje, ker je priča vsemu temu nasilju in neusmiljenosti, ki se dogaja nedolžnim ljudem, in se zaradi tega tudi zruši. Ne gre pa le za pomen, ki se skriva za tem stavkom, ampak tudi za to, da se večina zgodbe odvija pred praznim prostorom, kjer sta ta kipa Bude tudi stala, zato se mi je zdel naslov pravi v obeh pogledih.

Na začetku smo imeli pravo poetično zgodbo; govorila je o enodnevnem potovanju šestletne deklice, ki jo sosed spodbudi, da se odloči iti v šolo. Ker nima zvezka, proda jajca, da bi kupila osnovne potrebščine, ampak ne zasluži dovolj, da bi si plačala še svinčnik, zato namesto tega vzame mamino šminko. Ker pa se ne zaveda korakov, ki so potrebni, da se vpiše v šolo,

poskuša priti na vsako, ki ji je na poti, vendar jo seveda na vsaki tudi zavrnejo. Ko je bil spomladanski del snemanja končan, se mi je med montažo zazdelo, da so liki v filmu nepopolni. Tako sem odšla do mame, "scenaristke", in znova sva začeli pisati zgodbo; sčasoma smo začeli z drugim delom snemanja ter montažo. Kot zanimivost – enodnevna zgodba, ki jo vidimo v filmu, je bila posneta v treh različnih letnih časih: spomladi, poleti in jeseni.

Liki v filmu so bili deloma razviti med pisanjem scenarija in deloma med samim snemanjem. Ko sem začela s snemanjem, sem videla in slišala nove stvari o temi, ki sem jo izbrala, in opazovala sem otroke, ki so se igrali naokrog. Odločila sem se, da nekaj od teh iger in novih informacij dodam k zgodbi. Srečala sem na primer nekoga, ki je bil komunist v času ruske invazije na Afganistan, mullah v obdobju Talibanov in zdaj dela z Američani. Vedno je bil v tesnih stikih z ljudmi na oblasti v zadnjih dveh desetletjih. Tega moža igra deček, ki vedno pobija ljudi, toda vedno z različnim imenom, saj predstavlja različne skupine, različno pripadnost. Drug primer je deček, ki ne glede na to, kar se zgodi z njim, vadi abecedo. Tudi če ga mučijo, vadi abecedo, in zdi se, da se je nikoli zares ne bo naučil. Trudi se, ampak nobenih znakov napredka! Če pustimo ob strani njegov neustavljivi trud, se za tem skriva močan pomen. Za razliko od drugih on ni bil nikoli na oblasti ali blizu ljudem na oblasti, ampak je bil vedno razbit in zlorabljen od oblasti. To ni navadna izkušnja. To je nekaj, kar doživlja veliko narodov po vsem svetu. On je vedno ubit, mučen ali pa mu grozijo, ampak nikoli ne obupa in ves čas se trudi. Nikoli tudi ne doseže ničesar. Naučil se je, da moraš v življenju včasih dobesedno umreti, da lahko živiš dalje. In še enkrat: to ni navadna izkušnja. Zadnja stvar, ki jo reče dekletu v filmu, je: »Umri, da te bodo pustili pri miru!« Deklica sprejme smrt v njihovi igri, da bi lahko odšla iz nasilnega, zlobnega kroga, kjer so ujeti.

Nihče ni junak tega filma, tudi deklica ne, ker ne doseže zelenega, zastavljenega cilja. Proti koncu filma začasno celo sprejme smrt, zruši se kot kipa Bud, ko ji dečki tako rečejo. Nima druge izbire. Poda se na dolgo pot do različnih šol, da bi se naučila zabavne zgodbe, ampak nihče je ne nauči kratke zgodbe, ki jo išče. Med popotovanjem pa se nauči drugih stvari. Ne le da ni v filmu nobenih junakov – tudi opisovanje in poskus poenostavitve likov, ki predstavljajo prave, realne ljudi, sta kar težka zame. Vsak lik v filmu predstavlja različne plasti življenja. Odvisno je tudi, na kakšen način bom gledala ta film. Opazujte na primer deklice in dečke blizu drug drugega. Ko dečki resno igrajo svoje očete (v vojni), so tudi deklice izgubljene v igranju mater – z dodajanjem ličila na obraz. To se dogaja v državi, kjer lahko narediš orožje iz tankih palic, šole so lahko "napadene" s šminko, ali pa je v tvoji domišljiji lahko napadeno mesto, bombardirano s preprosto igračo, kot je zmaj ...«

- Hana Makhmalbaf

o avtorici

Iranska režiserka Hana Makhmalbaf (3. september 1988) se je rodila v družino filmskih ustvarjalcev, in sicer materi Marziyeh Meshkini (**Dan, ko sem postala ženska**/Roozi ke zan shodam, 2000) ter zelo priznanemu iranskemu režiserju Mohsenu Makhmalbafu (**Bicycleran**, 1987; **Naj živi kino**/Salaam Cinema, 1995, **Gabbeh**, 1996; **Tišina**/Sokout, 1998; **Kandahar**/Safar-e Ghandehar, 2001). Prvič je zaigrala prav v očetovem filmu, ko ji je bilo 7 let, leto kasneje pa je posnela kratek film, ki je pritegnil pozornost mednarodne publike na filmskem festivalu v Locarnu. Pri 14. letih je v Afganistanu posnela dolgometražni dokumentarec *Lezate divanegi* (ang. *Joy of Madness*, 2003). Premierno je bil prikazan na Beneškem filmskem festivalu leta 2003 in prejel 3 mednarodne nagrade. Pozneje je pri slabih 19. letih režirala film **Buda se je zrušil od sramu**, ki je požel pohvale in nagrade skoraj povsod po svetu. Če pa omenimo družino Makhmalbaf, ne moremo mimo Hanine starejše sestre Samire (**Jabolko**/Sib, 1998; *Takhté siah*, 2000; *Panj é asr*, 2003). Makhmalbafi so brez dvoma ena najmočnejših režiserskih družin v regiji, če ne širše. Njihov prispevek k iranskemu filmu je neprecenljiv!

kritike

»Hana Makhmalbaf iz Irana je svoj prvi film (**Joy of Madness**) posnela, ko je bila stara 14 let. Prejel je tri mednarodne nagrade. Zdaj, pri devetnajstih, je posnela drugega. Grobo, ampak iskreno alegorijo o predsodkih do drugega spola in pokvarjeni nedolžnosti. Zgodba je postavljena v mesto Bamijan (Afganistan), zaprašeno od ruševin Bud, ki so ju Talibani razstrelili leta 2001. Osredotoča se na šestletno dekle, Baktay, ki je odločena, da bo začela hoditi v šolo. Pot do njenega cilja je polna ovir: najprej je treba zbrati denar za nakup zvezka, potem vzdržati v zasedi fantov, ki uporabljajo palice kot namišljene pištole. Njihova nagonska bojevitost govori o mračnih predstavah o statusu ženske v Afganistanu. Kot pogumna deklica je Nikbakht Noruz preprosto izjemna.«

- Anthony Quinn, *Independent*

»Družina Makhmalbaf iz Irana snema filme kot večina od nas je zajtrk. Ta film je naredila 19-letna Hana, ki je režirala tudi **Joy of Madness**, dokumentarni film o nastajanju filma starejše sestre Samire **At Five in the Afternoon**. Na trenutke ta boj proti Talibanom, postavljen v afganistansko mesto Bamijan, deluje grobo, na trenutke dela čudeže. Bamijan leži v bližini masivnih budističnih kipov iz 5. stoletja, ki so jih uničili Talibani, kar je sprožilo mednarodno ogorčenje. Hanin film prikaže nasmejana, na revščino obsojeno malo deklico z imenom Baktay (Nikbakht Noruz), ki jo recitacija sosedovega dečka spodbudi k želji po obiskovanju lokalne šole. Ker nima ne papirja ne svinčnika, mora zamenjati nekaj jajc, da bi prišla do pripomočkov. Njena prva lekcija torej govori o ekonomiji in je tudi ne razume najbolje. Naslednja lekcija je kulturna, saj ji preti grožnja fantov, ki vztrajajo pri igranju igre "Talibani". \...\ Morda je film naivno narejen, ampak še vedno močno udari. Iran, kakopak, ne podpira Talibanov, tako da družina Makhmalbaf na tem mestu ne uporablja cenzure.«

- Derek Malcolm, *This is London*

izhodišča za pogovor o temah filma

dr. Mirjam Milharčič Hladnik, Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU

Pred filmom lahko učence pripravimo na ogled s pogovorom o Afganistanu, ki je prizorišče filma, in natančno o kraju, kjer se dogaja, to je vznožje velikanskih 2000 let starih kipov Bud, ki so jih Talibani, pripadniki muslimanske verske politične organizacije, leta 2001 razstrelili. Po filmu lahko pogovor teče o deklici in njeni želji po znanju, pa tudi o nasilju, ki jo spremlja. Zanimivo je, da je to film o šestletni afganistanski deklici, ki ga je režirala devetnajstletna režiserka iz sosednje države, Irana, Hana Makhmalbaf.

Izhodišča za pogovor o temah filma so pripravljena za učence prve in druge triade osnovne šole, s starejšimi učenci in dijaki lahko pogovor nadgradimo z zahtevnejšo obravnavo predlaganih tem.

pogovor pred filmom

Afganistan

Pri razumevanju Afganistana je za nas najpomembnejša njegova današnja povezanost s Slovenijo. Pripadniki Slovenske vojske so v sestavi mednarodnih vojaških enot, ki v državi poskušajo vzpostaviti mir in pogoje za demokratičen razvoj.

Zakaj potrebuje Afganistan to vrsto pomoči in kako je do nje prišlo? V Afganistanu potekajo različne oblike vojne že trideset let. Leta 1979 je deželo napadla in okupirala vojska takratne Sovjetske zveze. Proti okupaciji so se s pomočjo Združenih držav Amerike bojevali afganistanski borci, ki so se imenovali mudžahedini. Po desetih letih neprestanih bojov se je okupatorska vojska umaknila, nadaljevali pa so se boji med samimi mudžahedini in drugimi oboroženimi skupinami za prevlado na oblasti. Ena od njih, ki jo je podpirala sosednja država Pakistan, so bili Talibani in ti so leta 1996 prevzeli oblast. Vladali so pet let, ki so jih prav tako zaznamovali notranji boji in izredna stopnja nasilja nad civilnim prebivalstvom ter vsem, kar ni bilo islamsko – zato so tudi razstrelili velikanske, neprecenljive 2000 let stare kipe Bude v zgodovinskem mestu Bamijan.

Po terorističnem napadu na Svetovni trgovinski center 11. septembra 2001 so v Afganistan vkorakale mednarodne sile. Vodstvo organizacije, ki je izpeljala napad v New Yorku, je namreč živelo v Afganistanu pod zaščito Talibanov. Mednarodne sile so Talibane premagale in v deželi izpeljale volitve, vendar pa se odpor Talibanov nadaljuje. Zato je dežela še vedno polna nasilja in napadov na civilno prebivalstvo.

V spominu svetovne javnosti je obdobje vladanja Talibanov pustilo močne sledi zaradi dveh razlogov:

1. najprej zato, ker se je takrat v Afganistanu razvila organizacija Al-Kaida, ki je izvedla napad v New Yorku. Ta je imel izjemen zgodovinski pomen, saj od takrat živimo v svetu, ki ga določajo boj proti terorizmu, posebni varnostni ukrepi, občutek ogroženosti in predvsem nepravilno enačenje terorizma z muslimansko vero;

2. drugič pa zaradi interpretacije islamske vere, ki so jo uvedli Talibani in je nikjer v islamskem svetu do takrat niso poznali. Skrajna interpretacija je zadela predvsem ženske, zelo nepravilna pa je tudi do moških, ki se ne podrejajo strogim verskim pravilom življenja. Talibani so ženskam z zakonom odvzeli popolnoma vse pravice: do šolanja, do dela, do gibanja brez spremstva moškega sorodnika. Od takrat so pred očmi svetovne javnosti afganistanske ženske oblečene v burke, popolnoma pokrite, brez obraza in glasu. Iz tega se je razvilo nepravilno enačenje muslimanske vere z zatiranjem žensk, saj je interpretacija Talibanov, kot je bilo že omenjeno, nesprejemljiva za večino muslimanskih držav na svetu.

pogovor po filmu

deklica in šola

Glavna oseba filma je deklica, ki si želi hoditi v šolo in se izobraziti. To njeno željo moramo razumeti na ozadju že omenjenih dogodkov in načinov vladanja v Afganistanu. Talibani so ženskam odvzeli vse pravice in jih spremenili v popolno lastnino moških. S tem so prizadeli tudi moške in jih postavili v položaj, ko so popolnoma odgovorni za svoje žene, hčere ali druge sorodnice. Če je na primer mož zbolel, žena ni mogla po zdravila v lekarno, ker ni smela sama na cesto, drugega moškega sorodnika pa ni bilo v hiši. Če je tvegala in vseeno odšla po zdravila, se je sicer lahko vrnila brez težav, a najpogosteje so jo videli policisti, ki so nadzorovali izvajanje zakonov. Njo so pretepli, moža pa hudo kaznovali.

Film se dogaja danes, ko so v Afganistanu drugačne razmere kot pred desetimi leti, še vedno pa ni enakopravnosti med spoloma celo pri osnovnem šolanju otrok.

Ne smemo pa pozabiti, da je pravica do izobrazbe posebna pravica, ki tudi v naših krajih ni pripadla ženskam istočasno kot moškim. Šolanje otrok se je sicer začelo že leta 1774, vendar je bila splošna šolska obveznost, tako za dečke kot za deklice, na slovenskem ozemlju uvedena šele leta 1869. Takrat so se odprla tudi vrata učiteljskih za ženske, zaprta pa so za njih ostajala vrata gimnazij in univerz. To se je postopoma spremenilo šele pol stoletja pozneje. Brezplačno šolanje in skupno šolanje dečkov in deklic na vseh stopnjah šolanja, kot ga poznamo danes, pa se je začelo šele po letu 1945.

nasilje

Ena od tem v filmu je nasilje, ki ga ponazarjata že začetek in konec filma z rušenjem starodavnih kipov Bude. Skupina dečkov, ki ujame deklico kot dečka, igra vloge različnih vojaških skupin v nedavni zgodovini Afganistana. Na ta način skuša film pokazati, kako pod najrazličnejšimi vojaškimi oblastmi vedno najbolj trpijo nedolžni – tako ženske kot moški, tako dečki kot deklice. To je zelo pomembno sporočilo filma, ki postavlja v ospredje zgodbo deklice z željo po znanju in njeno premagovanje različnih ovir, med katerimi pa je vendarle ena, ki je nepremagljiva – to je nasilje. Konec filma lahko prav zaradi tega razumemo kot sporočilo, da je visoka stopnja nasilja v družbi, med vrstniki v šoli ali celo v družini, tisto, česar človek ne more premagati.

Vprašati se seveda moramo, zakaj so otroci nasilni do deklice in dečka v filmu in zakaj obstaja nasilje v naših šolah. Treba je razlikovati med igro, ki je lahko tudi nasilna, vendar je še vedno igra, in med trpinčenjem – tako psihičnim kot fizičnim –, ki to ni več. Temeljno vprašanje je, kje je izvor nasilja in ali se otroci nasilja – ter strpnosti do nasilja – naučijo od odraslih. To pa je vprašanje, o katerem naj spregovorijo udeleženci projekcije brez nadaljnjih sugestij.

Več informacij o projekcijah v Kinodvoru

Barbara Kelbl

Filmska vzgoja in program za otroke in mlade Kinobalon

E: barbara.kelbl@kinodvor.org

T: 01/239 22 19

M: 030 315 701

Več informacij o projekcijah v Art kino mreži

Aleš Uhan

E: ales.uhan@kinodvor.org

M: 030 324 063

Več informacij o **Mednarodnem festival sodobnih umetnosti – Mesto žensk:**

<http://www.cityofwomen.org/>

